

Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle Finanssivalvonnan toiminnasta **2009**

Sisällysluettelo

Johtokunta	2
Yhteenveto	3
I Finanssimarkkinoiden tila	4
II Vuoden 2009 tavoitteet ja niiden toteutuminen	5
1. Finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottaviksi säädettyjen vakaa toiminta ja vakuutettujen etujen turvaaminen	5
2. Yleisen luottamuksen säilyttäminen finanssimarkkinoiden toimintaan	8
3. Tehokas sisäinen toiminta	11
III Pankkivaltuuston kertomus vuodesta 2008 ja sen johdosta tehdyt toimenpiteet	13
IV Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista vuonna 2010	15

Pankkivaltuuston rooli Finanssivalvonnan valvonnassa

Pankkivaltuusto valvoo Finanssivalvonnan toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Tarkoituksenmukaisuuden valvonnassa pankkivaltuusto arvioi, miten toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut. Toiminnan yleisen tehokkuuden valvonnassa pankkivaltuusto seuraa erityisesti henkilöstömäärän ja talousarvion yleistä kehitystä suhteessa tehtäviin sekä lainsäädännön tai markkinoiden kehityksestä johtuviin muutoksiin.

Johtokunnan kokoonpano

- Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja **Pentti Hakkarainen**, puheenjohtaja; varajäsen, osastopäällikkö **Kimmo Virolainen** (Suomen Pankki)
- Alivaltiosihteeri **Martti Hetemäki** (valtiovarainministeriö), varapuheenjohtaja; varajäsen, lainsäädäntöneuvos **Tuija Taos** (valtiovarainministeriö)
- Johtaja **Antero Kiviniemi** (sosiaali- ja terveysministeriö), jäsen; varajäsen, ylimatemaatikko **Leena Väänänen** (sosiaali- ja terveysministeriö)
- Varatuomari **Pirkko Juntti**, jäsen
- Filosofian kandidaatti **Paavo Pitkänen**, jäsen

Johtokunnan rooli

Finanssivalvonnan toimintaa ohjaa johtokunta. Johtokunta asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle ja päättää sen toimintalinjoista sekä ohjaa ja valvoo näiden tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista. Lisäksi johtokunta mm. käsittelee Finanssivalvonnan vuotuisen talousarvion ja alistaa sen Suomen Pankin johtokunnan vahvistettavaksi. Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 10 §:n mukaan Finanssivalvonnan johtokunta antaa pankkivaltuustolle vähintään kerran vuodessa kertomuksen Finanssivalvonnan toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta.

Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottaviksi säädettyjen vakaa toiminta. Tavoitteena on myös vakuutettujen etujen turvaaminen ja yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan.

1. Suomessa finanssisektori on selviytynyt finanssikriisiä huomattavasti paremmin kuin monissa muissa EU-maissa ja luottamus sektoriin on säilynyt hyvänä. Finanssisektorin tila on Suomessa vakaa: sektorin vakavaraisuus on vahva ja myös finanssikriisin johdosta vaikeutunut pitkäaikaisen rahoituksen saataavuus on helpottunut. Toimintaympäristö on kuitenkin edelleen haastava.

Kriisin seurauksena Finanssivalvonta on edelleen tiivistänyt valvottavien riskien sekä riskienhallinnan toimivuuden valvontaa finanssikriisin laajetessa reaali-talouden taantumaksi. Valvontaa on suunnattu erityisesti pankkien luottoriskeihin, vakuutus- ja eläkeyhtiöiden sijoitusriskeihin sekä johdannaistoimintojen riskeihin. Valvottavien vakautta ja toiminnan jatkuvuutta uhkaavia riskejä ei ole kuitenkaan havaittu.

Valvottavien riskinkantokykyä seurattiin tihennettyyn raportointiin perustuvan analyysin avulla kuukausitasolla sekä tapaamalla valvottavien edustajia säännöllisesti ja laatimalla arvioita tulevasta riskinkantokyvystä stressitestien perusteella. Useilla julkistetuilla analyyseillään Finanssivalvonta edisti luottamuksen säilymistä markkinoiden toimintaan tuottamalla objektiivista tietoa valvottavien taloudellisesta tilasta ja riskeistä.

2. Finanssikriisin aikaiset suuret markkinamuutokset ja riskien realisoituminen ovat tuoneet korostetusti esiin valvonnan tärkeyden myös asiakkaansuojakysymyksissä. Valvontaa tiivistettiin mm. suuntaamalla tarkastuksia rahastoyhtiöiden tiedonantovelvollisuuden noudattamiseen, sijoitustuotteiden myyntiin liittyvään asiakkaiden soveltuvuusarviointiin, sijoitustutkimukseen sekä työttömyyskassojen menettelytapoihin. Finanssivalvonnan havaintojen mukaan valvottavien menettelytavat eivät aina olleet asianmukaisia. Finanssivalvonta on edellyttänyt toimijoilta korjaavia toimenpiteitä.

Finanssivalvonnan tulee edelleen kehittää toimintatapaansa pystyäkseen puuttumaan ongelmiin tehokkaasti ja oikea-aikaisesti. Lisäksi Finanssivalvonnan omassa sanktioprosessissa valvonta ja tutkintatyö tulisi eriyttää sanktioiden toimeenpanosta ja sanktiokäsittelyä tulisi nopeuttaa.

3. Finanssikriisi toi esiin puutteita niin finanssivalvonnan- sa ja sääntelyssä kuin valvontarakenteissa. Sääntelymuutoksia on valmisteltu maailmanlaajuisesti. Muutoksien tavoitteena on markkinoiden vakautta uhkaavien kriisien välttäminen tulevaisuudessa. Myös EU-valvontarakenteiden uudistamisesta on tehty perustellut ehdotukset. Ne tulisi toteuttaa viipymättä.
4. Finanssivalvonta aloitti toimintansa vuoden 2009 alussa, jolloin Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston toiminnot yhdistettiin. Yhdistämisen tavoitteena oli saada hyödynnettyä valvottavien eri toiminta-alueiden paras asiantuntemus, varmistaa finanssikonglomeraattien yhdenmukainen ja kattava valvonta sekä aikaansaada synergiahyötyjä valvon- nassa. Yhdistyminen on toteutunut onnistuneesti. Hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä toimiminen on mahdollistanut lisäksi kiinteän yhteistyön keskus- pankin ja valvojan välillä.
5. Finanssivalvonnan tulee toiminnassaan olla kustan- nustehokas ja tuloksellinen. Tavoitteen saavuttamista varmistaa osaltaan pysyvä finanssimarkkinoilla toimivi- en kuulemiskäytäntö.

I Finanssimarkkinoiden tila

Vuonna 2009 finanssimarkkinoiden globaali kriisi laajeni reaalityalouksiin ja useat talousalueet ajautuivat samanaikaiseen syvään taantumaaan. Suomen kansantalous supistui merkittävästi.

Markkinoiden lyhyet euriborkorot ovat tasoltaan historiallisen matalia talvella 2010. Euroalueen pitkät kahden - kymmenen vuoden korot ovat olleet vuoden 2009 alusta lukien tasoltaan varsin vakaita.

Arvopaperimarkkinoiden kehitys vuonna 2009 oli globaalisti varsin poikkeuksellinen. Valtioiden ja keskuspankkien toimenpiteiden ansiosta osakkeiden hinnat elpyivät maaliskuusta 2009 lähtien ja kurssitaso nousi huomattavasti myös Suomen osakemarkkinoilla. Joukkovelkakirjalainamarkkinoilla emissioiden määrä kasvoi. Arvopaperimarkkinoiden kehitys maaliskuusta 2009 lähtien antoi sekä pankeille että vakuutusyhtiöille hyvät mahdollisuudet tuottojen kasvattamiseen.

Markkinoiden riskisentimentti pysyi hyvänä, mutta vuoden 2010 alkupuolella se heikkeni uudestaan. Tärkein syy tähän on ollut yleinen huoli valtioiden nopeasta velkaantumismuutoksesta.

Suomen pankkisektorissa haastava toimintaympäristö on merkinnyt luotto- ja talletuskantojen kasvun hiipumista. Yritysluottojen määrä rahalaitoksissa väheni kysynnän supistuessa. Osittain yritysluottojen supistumista vuonna 2009 selitti myös edellisenä vuonna nähty poikkeuksellisen kova yritysluottojen kasvu, joka johtui siitä, että finanssikriisin alkuvaiheessa yritykset turvautuivat pankkiluottojen poikkeuksellisen paljon. Yritysluottokanta palasi vuoden lopussa syksyn 2008 tasolle. Asuntoluottojen määrä on kasvanut jatkuvasti alhaisen korkotason tukena.

Pankkien tuloksia heikensi korkokatteiden supistuminen, mikä johtui korkojen laskusta hyvin matalalle tasolle sekä siitä, että luotonannon kasvu pysähtyi. Luotoista tehdyt arvonalentumiskirjaukset kasvoivat selvästi vuonna 2009, mutta eivät aivan niin paljon kuin alkuvuonna arvioitiin. Pankkien arvopaperivälityksen ja sijoitustoiminnan tuottojen kasvu ei kuitenkaan riittänyt kompensoimaan korkokatteiden supistumisen ja arvonalentumistapoiden vaikutuksia tuloksissa.

Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminta puolestaan kehittyi vuonna 2009 myönteisesti osakekurssien nousun ja finanssimarkkinoiden yleisen toipumisen ansiosta. Tämä on oleellisesti parantanut vakuutusyhtiöiden tuloksia ja sijoitustoiminnan tuotot ovat olleet merkittävästi positiivisia. Vakuutusmaksutulo on kasvanut sekä vahinko- että henkivakuutusyhtiöissä. Vuoden 2009 aikana myös sijoituspalveluyritysten kannattavuus ja tulokset ovat osoittaneet paranemisen merkkejä.

Suomalainen pankkisektori on heikentyneistä tuloksista huolimatta hyvin vakavarainen ja lisäksi vakavaraisuuden rakenne on hyvä: ensisijaisten omien varojen osuus on säilynyt yli 95 prosentissa omista varoista. Vakavaraisuussuhdeluku on jopa hieman noussut viime aikoina. Vakuutussektorissa vakavaraisuus on vahvistunut sijoitustoiminnan positiivisen kehityksen ansiosta. Toimintapääomat ovat kasvaneet sekä euromääräisesti että suhteessa vastuuvetäjä ja tarvittavaan vähimmäismäärään.

Yksityisen sektorin työeläkevakuutustoimintaa harjoittavien eläkelaitosten vakavaraisuussäännöksiä muutettiin määräaikaistamalla väliaikaisesti vuoden 2008 lopussa, koska finanssikriisi vaikutti erittäin negatiivisesti omaisuuserien arvojen kehitykseen. Lain tarkoituksena oli työeläkelaitosten vakavaraisuusvaatimusten alentaminen siten, ettei eläkelaitosten tarvitsisi myydä muun muassa suomalaisia osakesijoituksia epäedullisessa markkinatilanteessa. Työeläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuus parani vuoden 2009 aikana huomattavasti yleisestä markkinakehityksestä johtuen.

Finanssikriisi on aikaansaanut suuria kansainvälisiä muutoshankkeita sääntelyyn ja finanssivalvonnan kehittämiseen. Finanssimarkkinoiden ja -sektorin kannalta ajankohtaisia asioita ovat pääoma- ja likviditeettivaatimuksiin kohdistuvat muutosesitykset. EU:ssa otetaan käyttöön vuonna 2011 uusi valvontarakenne, jolla pyritään mikro- ja makrovalvonnan aiempaa parempaan vuoropuheluun sekä yhtenäistämään teknistä sääntelyä ja valvontakäytänteitä aiempaa voimakkaammin.

II Vuoden 2009 tavoitteet ja niiden toteutuminen

1. Finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottaviksi säädettyjen vakaa toiminta ja vakuutettujen etujen turvaaminen

Finanssikriisi vaikutti Suomen rahoitusmarkkinoihin rajallisesti. Finanssialan valvottavien vakaus ja riittävä riskienhallinta ovat säilyneet hyvällä tasolla kriisistä huolimatta. Vakauden edistämiseksi Finanssivalvonta suuntasi valvontaansa riskiperusteisesti ja edellytti aktiivisesti korjaustoimenpiteitä hyvän riskienhallinnan turvaamiseksi. Islantilaisten pankkien Suomen toimintojen kriisinhallinta hoidettiin menestyksellisesti loppuun. Suomalaisille tallettajille ei aiheutunut islantilais-ten pankkien kriisistä menetyksiä.

Finanssivalvonnassa on tehty seuraavia toimenpiteitä:

- Valvontaa kohdistettiin riskiperusteisesti – valvottavien vakavaraisuus- ja tappiopuskurit ovat vahvistuneet, luottoriskit kasvaneet
- Tarkastuksia kohdistettiin erityisesti pankkien kasvaneisiin luottoriskeihin, vakuutus- ja eläkelaitosten sijoitusriskeihin, johdannaistoimintojen riskeihin sekä riskienhallinnan prosesseihin. Vakavaraisuutta vaarantavia riskienhallinnan laiminlyöntejä ei havaittu
- Raportoinnin ja analyysien määrää tihennettiin, toimintaympäristön riskien analyysiä tiivistettiin yhteistyössä Suomen Pankin kanssa, stressitestejä tehtiin yhteistyössä valvottavien ja Suomen Pankin kanssa
- Finanssivalvonta selvitti palkitsemiskäytäntöä suurimmissa valvottavissa. Palkitsemiskäytänteet niissä ovat pääosin kansainvälisten suositusten mukaisia
- EU-tason valvontayhteistyössä edistytään
- EU:n valvontajärjestelmän uudistamista tuettiin
- Kriisien hallinnan valmiuksia kehitetty edelleen

Tarkastuksia kohdistettiin riskiperusteisesti erityisesti pankkien kasvaneisiin luottoriskeihin, vakuutus- ja eläkelaitosten sijoitusriskeihin, johdannaistoimintojen riskeihin sekä riskienhallinnan prosesseihin

Finanssivalvonta jatkoi vuonna 2009 finanssikriisin vuoksi tehostettua valvontaa ja sitä suunnattiin muuntuneiden riskien mukaisesti erityisesti pankkien luottoriskeihin, vakuutus- ja eläkeyhtiöiden sijoitusriskeihin sekä kaikkien toimijoiden johdannaistoimintojen riskeihin. Luottoriskien tarkastuksia suunnattiin etenkin yritysrahoituksen riskeihin ja Baltian liiketoimintoihin, luottoriskien yleiseen hallintaan ja ongelmaluottojen hallintaan.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta pankkien luottosalkkujen laadun heikentyneen, mutta riskit eivät kuitenkaan ole vaarantaneet pankkien vakavaraisuutta. Vakuutus- ja eläkeyhtiöiden sijoitusriskien hallinta ja sisäinen valvonta olivat tarkastusten kohteena ja hedge-rahastosijoituksista tehtiin erillinen kattava selvitys. Merkittäviä puutteita riskienhallinnassa ei havaittu, mutta alueen tehostettua valvontaa jatketaan 2010 tarkastusten avulla.

Analyysiä tiivistettiin

Tihennetty raportointi valvottavilta ja Finanssivalvonnan näiden tietojen jatkuva analyysi sekä tiivistetty yhteydenpito valvottaviin olivat vuonna 2009 tärkeä osa tehostettua valvontaa. Yhteistyötä Suomen Pankin kanssa

tiivistettiin toimintaympäristön muutosten ja riskien seurannan tehostamiseksi.

Valvottavien riskejä ja vakavaraisuutta analysoitiin aiempaa tiheämmin, koska haluttiin arvioida muuttuvan finanssikriisin vaikutuksia Suomen finanssisektoriin ja havaita mahdolliset ongelmat nopeasti. Valvottavien kyky selviytyä ennakoitua syvemmästä taantumasta sekä suurissa arvopaperimarkkina- ja kiinteistömarkkinashokeissa selvitettiin stressitesteillä, joita tehtiin kahdesti vuoden 2009 aikana yhteistyössä Suomen Pankin ja valvottavien kanssa.

Pohjoismaista valvontayhteistyötä ja finanssikonglomeraattien valvontaa tiivistettiin

Keskeisiä valvontatoimenpiteitä olivat myös monikansallisten pankkikonsernien valvontayhteistyön tiivistäminen sekä kotimaisten finanssikonglomeraattien kokonaisriskien ja riskien hallinnan tarkastaminen. Pankkien Basel II -uudistukseen liittyen tarkastettiin edelleen pankkien sisäisten luottoriskimallien hyväksyttävyyttä sekä vakavaraisuuslaskennan ja -raportoinnin laatua. Finanssivalvonta selvitti myös vakuutusyhtiöiden valmiutta Solvenssi II -vakavaraisuuslaskennan uudistukseen.

Palkitsemiskäytännöt suurissa valvottavissa pääosin kansainvälisten suositusten mukaisia

Finanssivalvonnan selvityksessä ei havaittu suurissa valvottavissa johdon ja muun avainhenkilöstön palkitsemiseen liittyviä merkittäviä riskejä eikä merkittäviä poikkeamia palkitsemista koskevista kansainvälisistä suosituksista. Finanssivalvonta julkisti 17.2.2010 oman palkitsemista koskevan kannanottonsa. Kannanotolla pyritään ennen kaikkea varmistamaan palkitsemista koskevien kansainvälisten suositusten noudattaminen Suomessa.

Basel II -vakavaraisuusdirektiiveihin muutoksia

Uudistukset merkitsevät parannuksia mm. rajat ylittävien ryhmittymien valvontaan ja kriisivarautumiseen (valvojakollegiot merkittävillä sivukonttoreille) ja palkitsemisjärjestelmien sääntelyyn. Finanssivalvonta pitää tärkeänä myös vakavaraisuussääntelyn prosyklisyyden vähentämistä. Periaatteelliset uudistukset vakavaraisuussääntelyyn tulee Finanssivalvonnan kannan mukaan kuitenkin muodostaa sellaisiksi, että ne eivät hankaloita vähäriskistä vähittäispankkitoimintaa suhteessa finanssikriisin ytimessä olleisiin riskillisempiin yritys- ja investointipankkitoimintoihin.

Vakavaraisuusdirektiivien uudet säännökset pannaan Suomessa täytäntöön uusilla laeilla sekä Finanssivalvonnan määräyksillä ja ohjeilla. Vakavaraisuusdirektiivien muutokset vaikuttavat merkittävästi valvottavien toimintaan sekä mm. vakavaraisuuden laskentaa koskeviin määräyksiin ja ohjeisiin.

Valmistautuminen Solvenssi II:n voimaantuloon lokakuussa 2012

Viime vuonna hyväksytyssä Solvenssi II -direktiivissä uudistetaan henki-, vahinko- ja jälleenvakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta koskeva sääntely. Finanssivalvonta oli mukana CEIOPSin (Euroopan vakuutusvalvojen komitea) työryhmissä valmisteltaessa neuvonantoja komissiolle uuden Solvenssi II -direktiivin ja sen nojalla annettavien määräysten antamista varten. Finanssivalvonta tekee yhteistyötä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa määräysten implementoinnissa Suomessa.

Finanssivalvonta teki loppuvuodesta kyselyn alan toimijoille niiden valmistautumisesta uuteen vakavaraisuuslainsäädäntöön. Kyselyn perusteella voidaan todeta, että valmistautuminen on käynnistynyt yhtiöissä ja etenee kaikki osa-alueet huomioiden keskimäärin tyydyttävällä tasolla. Yhtiöiden ja eri osa-alueiden välillä on kuitenkin eroja.

EU-tason valvontayhteistyössä edistettiin

Finanssivalvonnan tavoitteena on vaikuttaa siihen, että rajat ylittävien ryhmittymien vakauden valvonta on EU:ssa yhdenmukaista ja tehokasta. Finanssivalvonnan painopisteinä Euroopan pankkivalvojen komiteassa (CEBS) olivat rajat ylittävien ryhmittymien valvojakollegioiden toiminnan tehostaminen yhtenäisillä toimintaohjeilla, ryhmittymien riskien ja pääomantarpeen arviointi valvojen yhteistyönä, likviditeettiriskien hallinta ja rajat ylittävän kriisinhallinnan tehostaminen. Finanssivalvonta osallistui aktiivisesti CEBSissä näiden keskeisten alueiden ohjeituksen laatimiseen kansallisille valvojille ja valvottaville sekä CEBSin kannanottojen laatimiseen EU:n elimille. Näissä yhteyksissä Finanssivalvonta korosti myös rajat ylittävien ryhmittymien isäntävaltion valvontavaltuuksien parantamista erityisesti kriisitilanteiden varalta.

Säännöllinen EU-tason pankkisektorin tilan arviointi tukee yhteisten valvonta- ja sääntelytoimien suunnittelua

CEBS seurasi ja arvioi EU:n pankkisektorin tilannetta ja raportoi asiasta EU:n raha- ja talouskomitealle (Economic and Financial Committee, EFC). CEBS arvioi erityisesti suurimpien cross-border-pankkiryhmittymien riskejä ja vakavaraisuutta sekä valvonnassa tarvittavia toimenpiteitä.

Finanssivalvonta laati EU-tason arviointia varten Suomen pankkisektoria koskevat arviot ja osallistui aktiivisesti kokonaisarvion valmisteluun. Vuoden 2009 arvioissa globaali talouden taantuma heijastui negatiivisesti pankkien näkymiin. Arvioiden mukaan valtioiden ja keskuspankkien tukitoimilla on ollut finanssimarkkinoita vakauttava ja pankkien toimintaedellytyksiä parantava vaikutus. Vastaavalla tavalla CEIOPS on tiivistänyt EU:n vakuutussektorin seurantaa.

Eurooppalaisen valvontajärjestelmän uudistamista tuettiin

Kansainvälinen finanssikriisi paljasti merkittäviä puutteita eurooppalaisessa finanssimarkkinoiden valvontajärjestelmässä. Komissio julkisti syksyllä sääntelyehdotuksensa järjestelmän uudistamiseksi. Uusi järjestelmä muodostuu Euroopan järjestelmäriskikomiteasta (European Systemic Risk Board (ESRB)) ja Euroopan finanssivalvontajärjestelmästä (European System of Financial Supervisors (ESFS)). Euroopan finanssivalvontajärjestelmän muodostavat ehdotuksen mukaan Euroopan pankkiviranomainen, Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen. Käytännön valvontatehtävät säilyvät kuitenkin kansallisten valvojien, Suomessa Finanssivalvonnan, vastuulla.

Finanssivalvonta osallistui ehdotusten käsittelyyn ja tarvittavien muutosten valmisteluun etenkin EU:n valvojakomiteoissa. Finanssivalvonnan mielestä uudistuksessa tulee ottaa huomioon eri maiden finanssisektoreiden rakenteelliset erot ja uudistuksella tulee turvata ja selkiyttää kansallisten valvojien itsenäinen rooli omien maiden finanssisektoreiden valvonnassa ja suhteessa EU:n viranomaisiin.

Finanssivalvonta pitää tärkeänä uusien viranomaisten mahdollisuutta valmistella sitovia teknisiä standardeja valvottaville kattavasti sekä ratkaista laajasti viranomaisien välisiä ristiriitoja. Finanssivalvonta on tuonut esille sen, että uuden järjestelmän rahoitus ei saa muodostua kohtuuttomaksi kansallisille valvojille. Uudistus ei kuitenkaan ratkaise monikansallisten konsernien tai sivuliikkeiden valvonnan ja kriisien hallinnan ongelmia. Finanssikriisin oppina on varmistettava, että valvojalla on riittävät toimintavaltuudet tehtävänsä suorittamiseksi.

Kriisien hallinnan valmiuksia kehitetty edelleen

Finanssivalvonta on edistänyt omien kriisinhallintaprosessiensa käytännön toimivuutta sekä osallistunut kotimaiseen laajaan finanssialan kriisiharjoitukseen. Finanssivalvonta panostaa myös eurooppalaiseen kriisinhallinnan kehittämiseen.

2. Yleisen luottamuksen säilyttäminen finanssimarkkinoiden toimintaan

Finanssivalvonta arvioi, että tallettajien ja sijoittajien luottamus Suomen finanssimarkkinoihin on säilynyt hyvänä. Suomessa ei finanssikriisin seurauksena ole jouduttu tukeutumaan julkiseen tukeen. Finanssikriisi nosti kuitenkin esiin puutteita valvottavien toiminnassa sekä sijoittajille ja asiakkaille annettujen tietojen selkeydessä ja riittävydessä.

Finanssivalvonnassa on tehty seuraavia toimenpiteitä:

- Toteutettiin sijoitusrahastojen tiedonantovelvollisuutta koskeva tarkastus
- Tarkastettiin arvopaperinvälittäjien sijoitustutkimuksen menettelytapoja ja kaupparaportoinnin sisältöä
- Tarkastettiin arvopaperinvälittäjien soveltuvuusarviovelvoitteen noudattamista
- Valvottiin listayhtiöiden tulevaisuuden näkymien antamista heikentyneessä taloudellisessa tilanteessa
- Ohjeistettiin liikearvojen arvonalentumistestauksia läpinäkyvämmiksi
- Selvitettiin yksittäisten sijoitustuotteiden ja -palveluiden markkinoinnin ja myynnin asianmukaisuutta
- Väärinkäytösepäilyjä tutkittiin 74 tapausta
- Puututtiin työttömyyskassojen etuushakemusten pitkittyneisiin käsittelyaikoihin
- Sidosryhmiä informoitiin aktiivisesti

Toteutettiin sijoitusrahastojen tiedonantovelvollisuutta koskeva tarkastus

Rahastoyhtiöiden tiedonantovelvollisuuden seurantatarkastus osoitti, että sijoitusrahastojen sijoituspolitiikan ja riskien kuvauksissa oli edelleen puutteita, mikä vaikeutti rahastojen riskien arviointia. Etenkin lyhyen koron rahastojen osalta rahastoista annettavaa materiaalia ei ollut aina päivitetty vastaamaan muuttunutta markkinatilannetta ja sijoitustoimintaa. Finanssivalvonta tekee vuonna 2010 toisen seurantatarkastuksen.

Tarkastettiin arvopaperinvälittäjien sijoitustutkimuksen menettelytapoja ja kaupparaportoinnin sisältöä

Finanssivalvonta tarkasti arvopaperinvälittäjien sijoitustutkimuksen menettelytapoja. Sijoitustutkimusta koskevassa tarkastuksessa huomiota kiinnitettiin tutkimusten asianmukaiseen esitystapaan, sijoitustutkimuksen laadintaan liittyvien eturistiriitatilanteiden hallintaan arvopaperinvälittäjässä sekä arvopaperinvälittäjän henkilökunnan kaupankäyntirajoituksiin ennen tutkimuksen julkistamista. Kaikilta osa-alueilta löytyi yksittäisiä puutteita.

Myös arvopaperinvälittäjien kaupparaportoinnin sisältöä tarkastettiin. Tarkastuksen päätavoitteena oli arvioida kaupparaportoinnin kattavuutta, raportointiprosessia ja siihen liittyviä kontrolleja. Kaupankäynnin tehokas valvonta edellyttää, että kaupparaportointi on kattavaa,

oikeasisältöistä, ajantasaista ja luotettavaa. Osa arvopaperinvälittäjistä raportoi vain osan kaupparaportoinnin piiriin kuuluvista kaupoista, toisaalta osa välittäjistä raportoi velvoitteen ulkopuolisia tapahtumia. Raporteissa oli myös sisältövirheitä. Raportoinnin systemaattisessa seurannassa ja sisäisessä valvonnassa oli puutteita.

Arvopaperinvälittäjien soveltuvuusarviovelvoitteen noudattamista tarkastettiin

Finanssivalvonta teki keväällä sijoituspalvelua tarjoavien suorittamaa soveltuvuusarviointia koskevan tarkastuksen. Tarkastuksen tavoitteena oli varmistua siitä, että arvopaperinvälittäjät tekevät arvopaperimarkkinolain mukaisen soveltuvuusarvioinnin ennen omaisuudenhoito- tai sijoitusneuvontapalvelun tarjoamista asiakkaalle.

Tarkastuksessa selvitettiin, miten arvopaperinvälittäjät keräävät tietoja asiakkaasta, mitä tietoja tällöin hankitaan ja miten tiedot dokumentoidaan. Lisäksi tarkastuksessa arvioitiin, miten arvopaperinvälittäjän tekemä soveltuvuusarviointi heijastuu asiakkaalle tarjottuun palveluun tai tuotteeseen. Tarkastuksen kohteina olleista arvopaperinvälittäjistä useimmat hankkivat uudesta asiakkaastaan soveltuvuusarvioinnin vaatimat tiedot ja tekivät soveltuvuusarvion lain edellyttämällä tavalla. Sen sijaan vanhojen asiakassuhteiden osalta useimmilla arvopaperinvälittäjillä tietojen hankkiminen oli vielä kesken. Kukin vastuuvalvoja seuraa parannustoimenpiteiden edistymistä.

Selvitettiin yksittäisten sijoitustuotteiden ja -palveluiden markkinoinnin ja myynnin asianmukaisuutta

Valvonnassa käsiteltiin myös yksittäisiin sijoitustuotteisiin tai -palveluihin, kuten ns. Mermaid-lainojen markkinointiin ja myyntiin, liittyviä kysymyksiä, joita nousi esille joko valvontahavaintojen tai asiakasyhteydenottojen kautta. Tapauksissa pyrittiin selvittämään onko sijoitustuotteen liikkeeseenlaskussa tai markkinoinnissa ja myynnissä annettu oikeat ja riittävät tiedot sijoitustuotteen ominaisuuksista ja riskeistä tai onko palveluntarjoaja noudattanut asianmukaisia menettelytapoja. Asiakkaan ja palveluntarjoajan välisien riitakysymysten osalta, joita Finanssivalvonnalla ei ole toimivaltaa käsitellä, on asiakkaalle kerrottu hänen mahdollisuuksistaan saattaa riitakysymys Vakuutus- ja rahoitusneuvonnan (FINE) lautakuntiin tai viimekädessä tuomioistuimeen.

Valvottiin listayhtiöiden tulevaisuudennäkymien antamista heikentyneessä taloudellisessa tilanteessa

Taloudellisen toimintaympäristön heikkenemisen vuoksi Finanssivalvonta teki alkuvuodesta seurantaselvityksen listayhtiöiden antamista tulevaisuudennäkymistä ja näkymien perusteluista sen pohjalta, mitä yhtiöt olivat vuoden 2008 tilinpäätöstiedotteissaan esittäneet. Useat yhtiöt viittasivat tulevaisuuden näkymiensä perusteluissa markkinoiden epävarmuuteen ja tämä näkyi myös osin siinä tarkkuudessa, jossa näkymiä annettiin sekä näkymien ajallisessa pituudessa.

Finanssivalvonta korosti havainnoissaan, että yhtiöiden tulisi selkeästi tuoda esille epävarmuutta aiheuttavia tekijöitä. Finanssivalvonta kiinnitti myös huomiota epäselvään terminologiaan julkistetuissa tulevaisuuden näkymissä.

Ohjeistettiin liikearvojen arvonalentumistestauksia läpinäkyvämmiksi

Tilinpäätösvalvontaa kohdistettiin erityisesti arvonalentumistestauksista ja rahoitusinstrumenteista annettaviin tietoihin. Lisäksi arvioitiin yhtiöiden lainasopimuksiin liittyvistä kovenanteista ja toiminnan jatkuvuudesta annettuja tietoja.

Liikearvon testauksen osalta listayhtiöiden tilinpäätösten liitetiedoista ei selvinnyt yksityiskohtaisesti ja kattavasti, kuinka testausten taustalla olevien oletusten arvot ja niissä tapahtuneet muutokset vaikuttivat käyttöarvolaskelmiin ja siten testauksen tulokseen. Lisäksi vain harva yhtiö oli kertonut diskonttauskorkoihin ja niiden määrittämistekniikoihin tehdyistä muutoksista. Testaustuloksista esitetyt herkkyyksianalyysitiedot ovat parantuneet vuosi vuodelta, mutta vuoden 2008 tilinpäätöksissä ne eivät useinkaan olleet riittävän informatiivisia.

Listayhtiöiden rahoitusriskeihin liittyen Finanssivalvonta korosti myös, että kovenanttiehdoista esitettävien

tietojen yksityiskohtaisuutta tulee lisätä silloin, kun kovenanttirajojen rikkoutuminen on lähellä. Listattujen luottolaitosten osalta erityistä huomiota kiinnitettiin kertomusvuonna rahoitusinstrumenttisijoitusten laatomperiaatteisiin ja niiden käytännön soveltamiseen.

Väärinkäytösepäilyjä tutkittiin aiempaa enemmän

Väärinkäytösepäilyjä tutkittiin vuoden aikana 74 tapausta (Finanssivalvonnan edeltäjä Rahoitustarkastus tutki 62 tapausta vuonna 2008). Näistä 37 (27) koski epäiltyä sisäpiirintiedon väärinkäyttöä, 17 (11) epäiltyä kurssin vääristämistä ja 16 (12) epäiltyä tiedonantovelvollisuuden laiminlyöntiä. Muita tutkinnassa olleita tapauksia oli 4 (12), ja ne koskivat lähinnä menettelytapoja. Finanssivalvonta antoi myös viisi julkista huomautusta, joista kaksi liputusvelvollisuuden laiminlyönnistä, yhden sisäpiirintiedon ilmaisukiellon rikkomisesta, yhden kurssin vääristämisestä ja yksi esitevelvollisuuden laiminlyönnistä (vuonna 2008 yksi julkinen huomautus sisäpiirintiedon käytöstä ja yksi julkinen varoitus tiedonantovelvollisuuden laiminlyönneistä). Tutkintapyyntöjä poliisille ei sen sijaan tehty vuoden 2009 aikana.

Työttömyyskassojen etuushakemusten pitkittyneisiin käsittelyaikoihin puututtiin

Laskusuhdanne on näkynyt erityisesti teollisuuden alojen työttömyyskassojen toiminnassa. Lomautusten ja irtisanomisten seurauksena työttömyyskorvaushakemusten määrä kasvoi jyrkästi. Finanssivalvonta puuttui pidentyneisiin käsittelyaikoihin ja työttömyyskassat tehostivat toimintaansa eri keinoin. Vuoden lopulla käsittelyajat tasaantuivat.

Arvopaperimarkkinalain kokonaisuudistus

Vuonna 2009 aloitettiin arvopaperimarkkinalain kokonaisuudistusta koskeva hanke. Hankkeen tavoitteena on uudistaa nykyistä arvopaperimarkkinalakia entistä selkeämmäksi ja ymmärrettävämmäksi sekä suomalaisten markkinoiden kilpailukykyä edistävämmäksi. Finanssivalvonta osallistui aktiivisesti hankkeen valmisteluryhmiin.

Sidosryhmiä informoitiin aktiivisesti

Vuonna 2009 Finanssivalvonta julkaisi 39 valvottavatie-dotetta, 31 verkkouutista ja 18 lehdistötiedotetta. Syyskuussa julkaistun valvottavien taloudellista tilaa ja riskejä käsittelevän lehdistötiedotteen yhteydessä järjestettiin lehdistötilaisuus, jossa kerrottiin myös kesällä tehtyjen stressitestien tulokset.

Arvopaperimarkkinoiden osapuolille julkaistiin neljä Markkinat-tiedotetta. Numeroissa käsiteltiin markkinavalonnan ajankohtaisia asioita kuten listayhtiöiden tiedonantovelvollisuutta, tilinpäätösvalvonnan tulkintoja, standardeihin ja sääntelyyn liittyviä asioita sekä valvontahavaintoja.

Tiivistä vuoropuhelua toimialan kanssa käytiin sääntelyuudistuksista. Myös valvottavia tavattiin edellä mainittujen aiheiden tiimoilta. Lisäksi toimialaa konsultoitiin uudesta määräys- ja ohjekokoelmasta. Vuoropuhelua toimialan edustajien kanssa on ollut myös uusien maksupalvelulakien ja pitkäaikaissäästämislakien sisällöstä ja tulkinnasta sekä vakuutusedustuslain uudistamistarpeista.

Finanssimarkkinoilla toimivien edustajia kuultiin kirjallisesti vuonna 2009. Jatkossa kuuleminen järjestetään paneelimenettelyllä. Kuulemismenettelyn avulla käytävä keskustelu finanssimarkkinoilla toimivien edustajien kanssa on tärkeää, jotta Finanssivalvonnan toimintaa voidaan edelleen kehittää (Laki Finanssivalvonnasta 878/2008 10.2 § 12 k).

Säästäjiä ja sijoittajia valistettiin ja myös varoitettiin

Finanssivalvonnan asiantuntijat pitivät sidosryhmille lukuisia esityksiä finanssisektorin vakaustilanteesta ja menettelytapakysymyksistä (esim. vakuutussijoittamisesta, huijauksista, sijoittajansuojasta sekä indeksilainojen, rahastojen ja sijoitussidonnaisten vakuutusten vertailusta). Samoja aihealueita käsiteltiin myös Finanssivalvonnan tiedotteissa ja nettisivuilla. Finanssivalvonta osallistui myös sijoitusalan messutapahtumaan.

Finanssivalvonnan maksuttomassa puhelinneuvonnassa vastattiin vuoden 2009 aikana yhteensä 300 puheluun. Eniten kysyttiin sijoitusrahastoista. Yksityishenkilöiden finanssialan palveluihin ja tuotteisiin liittyviä kirjallisia valituksia ja kyselyjä käsiteltiin 200 kpl.

3. Tehokas sisäinen toiminta

Finanssivalvonnan toiminta on käynnistynyt hyvin. Uuden valvojan organisaatio rakennettiin uudelle pohjalle. Käynnistysvaiheen muutoksista huolimatta operatiivista toimintaa pystyttiin jatkamaan häiriöttä, valvontaa jopa tiivistettiin finanssikriisin seurauksena. Uuden valvojan prosesseissa ja toimintatavoissa, erityisesti läpimenoaikojen osalta, on kuitenkin edelleen tehostettavaa.

Finanssivalvonnassa on tehty seuraavia toimenpiteitä:

- Uusi organisaatorakenne otettiin käyttöön 1.8.2009
- Toteutuneet kustannukset ja toimintavahvuus pidettiin kehysten sisällä
- Ydinprosessien yhtenäistäminen ja kehittäminen aloitettiin
- Määräys- ja ohjekokoelman uudistyö alkoi

Uuden valvojan toiminnan käynnistäminen onnistui hyvin

Finanssivalvonnan organisoinnin lähtökohdaksi otettiin funktionaalinen rakenne. Henkilöstöä kuultiin Finanssivalvonnan organisoitumisessa. Suunnittelun tuloksena syntyi neljä osastoa; instituutiovalvontaosasto, markkina-valvontaosasto, menettelytapavalvontaosasto ja riskienvalvontaosasto. Toimistoja osastojen alaisuudessa on yhteensä 16 kpl. Näiden lisäksi perustettiin kolme yksikköä: johdon sihteeristö, hallintoyksikkö ja viestintä. Uusi organisaatio rakenne otettiin käyttöön 1.8.2009. Operatiivinen toiminta jatkui koko organisoinnin ajan keskeytyksettä.

Resurssit sovitulla tasolla

Henkilöresurssit pysyivät sovitulla tasolla. Koko toimintavuotta ei kuitenkaan toimittu täydellä toimintavahvuudella (hyväksytty toimintavahvuus 218 henkilöä). Henkilöstökulut olivat vuonna 2009 yhteensä 17,6 milj. euroa. Toteutuneet kokonaiskustannukset jäivät alle hyväksytyin budjetin ja olivat yhteensä 24,5 milj. euroa. Talousnäkökymien perusteella valvontamaksukertymän arvioidaan supistuvan vuosina 2011–2012. Tämän johdosta Finanssivalvonta korostaa toiminnassaan kustannustehokkuutta.

Valvonta- ja toimenpidemaksuja kertyi yhteensä 25 milj. euroa. Maksuvelvollisia oli yhteensä 1 111 kpl. Valvontamaksuista n. 72 % tulee rahoitussektorilta (maksuvelvollisia 610) ja 28 % vakuutussektorilta (maksuvelvollisia 501). Syntynyt ylijäämä otetaan huomioon määrättäessä vuoden 2010 valvontamaksuja.

Käsittelyaikoja lyhennetään

Finanssivalvonnassa käsiteltiin vuoden 2009 aikana yhteensä 29 toimilupahakemusta (Rahoitustarkastuksessa v. 2008 yht. 54 hakemusta). Pääasiassa hakemusten puutteellisuuden ja osaksi myös omien prosessien muotoutumattomuuden vuoksi käsittelyajat ovat

pidentyneet. Vuoden 2009 aikana päättyneiden toimilupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 8 kk (2008; 5,7 kk). Uusia vakuutusdustajia (vakuutusasiamiehiä ja -meklareita) rekisteröitiin Finanssivalvonnassa 670 kpl (Vakuutusvalvontavirastossa v. 2008 yht. 517). Rekisteröintihakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli muutamasta päivästä kahteen viikkoon (v. 2008 3–4 viikkoa).

Finanssivalvonta antoi viisi sanktiota vuoden 2009 aikana. Käsittelyaika vaihteli viidestä kuukaudesta kymmeneen kuukauteen. Sanktioiden käsittelyyn vaikuttaa tietojen kerääminen ja perustellun käsityksen muodostaminen itse tapauksesta sekä erityisesti mahdollinen virka-apuyhteistyö lähinnä ulkomaisten valvojen kanssa ja sanktion kohteen oikeusturvaan liittyvä riittävän perusteellinen kuuleminen. Yleisenä tavoitteena on kuitenkin, että sanktio, jos sellaiseen päädytään, annettaisiin kuuden kuukauden kuluessa epäillyn väärinkäytöksen havaitsemisesta. Sanktioiden oikea-aikaisuuden osalta erittäin merkittävää on myös se, miten nopeasti mahdolliset laiminlyönnit pystytään havaitsemaan.

Sisäisiä prosesseja yhdenmukaistettiin ja uudistettiin

Valvottavien liiketoimintaa ja riskejä koskevan kokonaiskuvan saamiseksi aloitettiin yhdenmukaisen valvojan arvion kehittäminen rahoitus- ja vakuutussektorille. Finanssivalvonnan tarkastustoiminnan riskiperusteinen suunnitteluprosessi määriteltiin ja käynnistettiin. Keväällä 2010 laaditaan yhdenmukainen tarkastusten menettelytapaohjeistus rahoitus- ja vakuutussektorille.

Käynnistetyssä vakuutuslaitosten raportointiuudistuksessa on tavoitteena selkeyttää ja yhtenäistää raportointiprosesseja yhdistämällä vakuutuslaitosten ja pankkien tietokannat ja siirtämällä vakuutuslaitosten raportointi yhteistiedonkeruuseen.

Asiakkaan- ja sijoittajansuojan osalta kehitetään Finanssivalvonnan omia toimintatapoja sekä ulkoista yhteistyötä.

Valvontojen yhdistymisestä aiheutunut tietojärjestelmien integrointi oli ensimmäisen toimintavuoden yksi keskeisistä tehtävistä. Valvonnan operatiivinen toiminta saatiin hyvin käyntiin.

Rekrytointiprosessin täsmentäminen takaa yhdenmukaisen toimintatavan ja turvaa budjetissa ja hyväksytyssä henkilöstökehyksessä pysymisen.

Määräys- ja ohjekokoelman uudistustyö alkoi

Finanssivalvonta aloitti määräys- ja ohjekokoelman uudistustyön julkaisemalla lausuntopyyntön määräys- ja ohjekokoelman rakenteen keskeisistä kysymyksistä. Lokakuussa päättyneeseen lausuntokierrokseen saatiin 18 vastausta. Lausunnoista saadun palautteen pohjalta valmistellaan konkreettinen ehdotus uuden määräys- ja ohjekokoelman rakenteesta.

Osaamisen kehittäminen

Osaamista kehitettiin etenkin vakuutusyhtiöiden vakava-raisuus uudistuksen (Solvenssi II) osaamisessa, riskienhallinnan menetelmissä sekä markkina-, sijoitus- ja likvideettiriskien arvioinnissa. Ristiin oppimista on tuettu molemminpuolisella koulutuksella. Vuoden 2009 alussa vakuutussektoritaustaiset henkilöt perehtyivät Suomen Pankin tietojärjestelmiin ja muihin käytäntöihin.

Yleistä valvontaosaamista kehitettiin osallistumalla eri valvojen yhteistyöjärjestöjen järjestämiin seminaaritilaisuuksiin. Esimieskoulutusta toteutettiin coaching-ohjelman avulla.

III Pankkivaltuuston kertomus vuodesta 2008 ja sen johdosta tehdyt toimenpiteet

Kertomuksessaan vuodesta 2008 pankkivaltuusto kehotti Finanssivalvontaa:

Kehittämään edelleen rahoitus- ja vakuutusalan riskien arviointia, ennakoivaa seuranta- ja riskien hallintaa

- Finanssivalvonta tehosti valvottaviensa riskinkantokyvyn ennakoivaa valvontaa mm. tiivistämällä yhteydenpitoa valvottavien edustajiin sekä valvottavien raportointitiheyttä. Samalla kehitettiin valvonnan riskiperusteisuutta niin, että valvontaresurssit pystytään suuntaamaan raportoidun tiedon ja toimintaympäristön systemaattisen analyysin perusteella kaikkein riskialteimpiin toimintoihin ja valvottaviin.
- Vakuutuslaitosten raportointiuudistus käynnistettiin. Yhtenä tavoitteena on edesauttaa ajantasaisen analyysin tuottamista.
- Stressitestien käyttöä lisättiin yhteistyössä valvottavien ja Suomen Pankin kanssa valvottavien riskinkantokyvyn arvioimiseksi suhteessa heikompaan toimintaympäristöön.

Jatkamaan kansainvälisen valvontayhteistyön kehittämistä

- Pohjoismainen valvontayhteistyö kehittyi edelleen myönteisesti vuonna 2009. Suurten pohjoismaisten pankki- ja vakuutusryhmittymien taloudellista tilaa ja riskejä arvioitiin ns. valvojakollegioissa Ruotsin, Norjan ja Tanskan valvontaviranomaisten kanssa.
- Valvontayhteistyötä syvennettiin muodostamalla kollegio myös Suomessa sivukonttoreina toimivien Svenska Handelsbankenin ja Skandinaviska Enskilda Bankenin valvontaa varten.
- Finanssivalvonta osallistui myös aktiivisesti EU-valvojen yhteistoimintaan valvojakomiteoissa, joissa muun muassa uudistettiin riskien hallinnan ja valvojakollegioiden ohjeistusta ja edistettiin finanssipalveluiden kuluttajansuojaa ja menettelytapojen yhtenäistämistä. Finanssivalvonta on myös ollut aktiivinen uusien, vuonna 2011 perustettavien EU:n valvontaelimien valmistelussa.

- Finanssivalvonta solmi Helsingin Pörssissä tapahtuvaan keskusvastapuoliselvitykseen liittyvät valvojen väliset yhteistyösopimukset.

- Kaupankäynnin tehokkaamman valvonnan mahdollistavan kaupparaportointijärjestelmän kehittämistä jatkettiin yhdessä pohjoismaisten valvojen kesken.

Kehittämään finanssiryhmittymien valvonnan sisältöä ja arviointia

- Valvojen arvioissa arvioidaan vuosittain kokonaisuutena ryhmittymien riskien hallintaa sekä taloudellista asemaa ja riskinkantokykyä eli pääomien riittävyyttä. Valvojen arvion sisältöä on kehitetty ryhmittymätasolla ja tarkastuksia on suunnattu ryhmittymätason riskien hallintaan. Kuluvana vuonna uudistetaan ryhmittymien raportointi.

Kiinnittämään entistä enemmän seurantatyössään ja tiedotuksessaan huomiota kotitalouksien ja yritysten velkaantumisen ja velanhoitokustannusten kehitykseen

- Finanssivalvonta on kehittänyt edelleen analyysivälineistöään arvioida pankkien asiakaskunnan tilaa pankkien sisäisten luottoriskiarvioiden ja muun informaation perusteella.
- Finanssivalvonta on myös analysoinut säännöllisesti kotitalouksien ja yritysten lainakustannusten kehitystä.
- Finanssivalvonnan edustajat ovat korostaneet kotitalouksien velanottoon liittyvissä lausunnoissaan velanoton mitoittamista oman taloustilanteen mukaan ja varautumista korkotason nousuun ja muutoksiin velanhoitokyvyssä.

Kehittämään suurelle yleisölle suunnattua tiedotustaan

- Finanssivalvonta on osaltaan edistänyt luottamuksen säilymistä Suomen finanssimekanismin toimintaa tuottamalla ja

julkistamalla säännöllisiä analyysejä valvottavien vaka-
varaisuudesta ja riskeistä, julkistamalla finanssisekto-
ria koskevia tietoja sekä antamalla lausuntoja tiedo-
tusvälineille.

- Finanssivalvonta on lehdistötiedotteiden avulla kerto-
nut havaituista puutteista sijoittajainformaatiossa ja
sijoitustuotteiden myynnissä ja siten lisännyt sijoittaji-
en riskitietoisuutta lisäävää tietoa.
- Finanssivalvonta on aloittanut Kuluttajaviraston,
Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEn sekä Finans-
sialan Keskusliiton kanssa suurelle yleisölle suunnatun
asiakasvalistusyhteistyön.
- Finanssivalvonta laati suurelle yleisölle osoitetun
yleisesitteen toiminnastaan ja oli mukana kehittämäs-
sä finanssiosaamista edistäviä opintopaketteja.

Seuraamaan erityisesti rahoitusmarkkinakriisin jatkuessa entistä enemmän yritysrahoituksen kehittymistä

- Tihennetty raportointi valvottavilta ja Finanssivalvon-
nan näiden tietojen jatkuva analyysi sekä tiivistetty
yhteydenpito valvottaviin olivat vuonna 2009 myös
tärkeä osa tehostettua valvontaa. Samalla Finanssi-
valvonta pyrki seuraamaan pankkien asiakkaiden ti-
lannetta ja mahdollisia luotonsaanti ongelmia
yrityskentässä.

Arvioimaan omien toimintaresurssiensa riittävyttä ja raportoimaan siitä

- Entisen Vakuutusvalvontaviraston ja Rahoitustar-
kastuksen koko henkilökunta siirtyi Finanssivalvon-
taan. Hyväksytty kokonaistoimintavahvuus on 218
henkeä.
- Henkilöstön lukumäärä on kokonaisuudessaan riittä-
vä. Nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä on
kuitenkin haasteellista varmistaa osaaminen ja resur-
sointi, jotta ei synny vakavia osaamisvajeita ja henki-
löriskejä.
- Lähivuosien valvontamaksukertymä ei kasvane vaan
saattaa jopa supistua. Finanssivalvonnan tulevaisuu-
den toiminta tulee mitoittaa tämä huomioiden ja nou-
dattaa kustannustehokkuutta.
- Finanssivalvonnan kustannukset tulevat nousemaan
perustettavien EU-valvontaviranomaisten myötä, sillä
EU-budjetista maksetaan vain 40 % niiden kustan-
nuksista. Finanssivalvonnalle lisäkustannuksen on
arvioitu olevan n. 0,4 milj. euroa v. 2011.

IV Arvio valvonnan muutoksista ja valvontamaksuista vuonna 2010

Finanssivalvonnan toiminta ja valvontakenttä vuonna 2010 pysyvät suurelta osin samoina kuin kertomusvuonna. Suurimmat ulkomaisomisteiset pankit jatkavat Finanssivalvonnan tiedon mukaan tytäryhtiömuotoisina lähivuosina. Uusien EU-viranomaisten perustamisella on Finanssivalvonnalle lisäkustannusvaikutus, jonka on arvioitu olevan suuruudeltaan 0,4 milj. euroa v. 2011.

Toimenpiteet vakauden turvaamiseksi

Koska toimintaympäristö on edelleen haasteellinen, tiivistettyä valvontaa jatketaan vuonna 2010 etenkin pankkien luottoriskien ja valvottavien liiketoimintariskien osalta. Lisäksi riskien analyysimenetelmiä ja -välineitä sekä valvottavien raportointia kehitetään edelleen ja hyödynnetään synergioita rahoitus- ja vakuutussektorin välillä.

Tarkastustoimintaa laajennetaan vakuutusyhtiöiden operatiivisten riskien ja vakuutusteknisten riskien osalta ja jatketaan vakuutus- ja eläkelaitosten riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tarkastamista. Finanssivalvonta jatkaa myös säännöllisten koko finanssisektorin kattavien stressitestien tekemistä. Tiedottamista valvonnasta ja sen tuloksista sekä muista ajankohtaisista asioista on tarkoitus lisätä.

Vuonna 2010 Finanssivalvonta valmistele osaltaan EU:n uusien valvontaorganisaatioiden työn käynnistämistä. Finanssivalvonta pyrkii vaikuttamaan keskeisiin hankkeisiin valvojakomiteoissa ja EU-lainsäädäntötyössä sekä implementoimalla sääntelyuudistukset Finanssivalvonnan määräyksiin ja valvontakäytänteisiin. Lisäksi edistetään pankkien ja vakuutusyhtiöiden vakavaraisuussääntelyn ja -valvonnan uudistushankkeita. Finanssivalvonta tiedottaa valvottaville säännöllisesti pankkien ja vakuutusyhtiöiden vakavaraisuussääntelyn eurooppalaisista muutoksista.

Toimenpiteet yleisen luottamuksen säilyttämiseksi

Tarkastuksia kohdennetaan sijoituspalveluiden ja -tuotteiden tuotekehitys- ja myyntiprosesseihin. Valvotaan uusien maksulaitosten ja pitkäaikaisäästämissuotteiden tarjontaa.

Tavoitteena on lisätä asiakasvalistusta. Pitkäaikaisäästämisestä tuotetaan asiakasvalistusmateriaalia, yleisölle suunnattua nettisivustoa uudistetaan ja asiakasvalistusta lisätään yhteistyössä Kuluttajaviraston,

Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEn ja Finanssialan Keskusliiton kanssa. Valvonnassa tavoitteena on painottaa sijoittajainformaation selkeyttä ja läpinäkyvyyttä muun muassa siten, että sijoitusriskit ja kulut tuodaan selkeästi esille.

Finanssivalvonta osallistuu useisiin EU-tason sääntelyhankkeisiin. Näitä ovat muun muassa MIFID-direktiivin uudistus, vakuutusedustusedirektiiviesitys, vaihtoehtoisia rahastoja (alternative investment fund manager) koskeva direktiiviesitys ja IAS 39 -standardin muutosten valmistelu.

Toimenpiteet sisäisen toiminnan tehostamiseksi

Tavoitteena on uudistaa toimilupa-, norminanto- ja sanktioprosesseja sekä täsmentää valvojan arvio- ja tarkastusprosesseja. Lisäksi tehostetaan kaikkien valvottavien toimintaympäristön analyysiä sekä rahoitus- ja vakuutustoimialan seurantaa. Päällekkäisten tietojärjestelmien yhdistämistä tai uudelleen rakentamista jatketaan. Ilmapiiiritutkimuksen tulosten perusteella laaditaan kehittämistoimenpiteet, joiden toteutumista seurataan. Finanssivalvonnan arvot on tarkoitus työstää kevään aikana.

Finanssivalvonnassa on tavoitteena syventää pankki- ja vakuutussektorien liiketoimintaosaamista, laajentaa Basel II - ja Solvenssi II -osaamista sekä järjestää sisäinen koulutusohjelma rahoitus- ja vakuutussektoritiedon laajentamiseksi koko organisaatiossa.

Arvio valvontamaksukertymästä

Valvontamaksukertymän arvioidaan pysyvän suhteellisen vakaana. Kertymään vaikuttavat lähinnä valvottavien liiketoiminnan volyymin kehitys. Vaikka suuria muutoksia ei valvontamaksukertymään olekaan ennakoitavissa, tulee Finanssivalvonnan kiinnittää erityistä huomiota toiminnan kustannustehokkuuteen.

Finanssivalvonta

Snellmaninkatu 6 ja Mikonkatu 8, PL 103, 00101 Helsinki

Vaihde 010 831 51 • Faksi 010 831 5328

www.finanssivalvonta.fi